

REALIZEM govori o tem kako se v življenju znajti, kako doživljati strah, ljubezen. Pozitivisti in materialisti učijo da je vse resnično kar lahko izkusimo in s čutili zaznamo. Realizem je prvo obdobje, kjer se začenjajo pojavljati tudi tisti, nižji sloji. V realizmu ni konfliktov med idealom in stvarnostjo. **PREDSTAVNIKI**: Honoré de Balzac(Oče Goriot), Stendhal(Rdeče in črno), Gustave Flaubert(Gospa Bovary), Charles Dickens, William Thackeray, Jane Austen(Razsodnost in rahločutnost), George Eliot, Nikolaj Gogolj(Plašč), Ivan Turgenev, Ivan gončarov, Lev Tolstoj (Vojna in mir), Dostojevski (zločin in kazen). **VRSTE: ROMANTIČNI**

REALIZEM stoji na prehodu, avtor skuša predstaviti stvari svet prvin. Vsebuje romantične prvine, sentimentalizem. **OBJEKTIVNI REALIZEM**: Realna slika ljudi iz vseh slojev, v besedilih ni morale avtorja. **PSIHOLOŠKI REALIZEM**: opisuje socialne razmere najnižjih slojev. Imel je izjeme čut do otrok. Stvarnost je bila grozljiva. **KRITIČNI REALIZEM**: bil je prisoten v vseh delih avtorjev, opisuje kritično predstavitev družbe. V družbi so napake, krivice. **REALIZEM NA SLOVENSKEM**: 1850-1899, prehod od romantike k realizmu so spodbudile politične in družbene spremembe v Evropi po letu 1848. **STAROSLOVENC**, so bili konzervativni, zagovarjali so avstroslavizem, v književnosti pa utilitarizem. Ustanavljali so čitalnice.

MLADOSLOVENC: slovenski glasnik, urednik Anton Janežič, z revijo so omejili vpliv staroslovencev na kulturni razvoj. leta 1868 pa so s političnim časopisom Slovenski narod prevzeli tudi politično vodstvo. Idejni vodja je bil **Fran Levstik**, pozneje pa so se ideje širile. Zavzemali so se za narodnostne pravice Slovencev.

CASOPISI IN REVIIJE - slovenski glasnik (Janežič), Zvon (Stritar), Ljubljanski zvon(Kres) **ROMANTIČNI REALIZEM**: nanj vpliva Fran Celestina z literarnim programom, moralni nauki brez naturalizma.

SINTETIČNO(sedanost)-ANALITIČNA(preteklost) ZGRADBA (Deseti brat). **TEMELJNE ZAHTEVE LEVSTIKOVEGA literarnega programa**: zahteva po šaljivi literaturi, literatura naj bo poučna. V domačem jeziku, kemčka, posvetne zadeve, nujno je pripovedništvo. **NATURALIZEM**: 1881 v Franciji, Nemčiji, Skandinaviji, kasneje v Sloveniji. Razvije se iz objektivnega realizma, ki je po mnenju mnogih najbolj normalen, ker skuša stvarno prikazati človeka v svetu. Razvije se: **EPIKA** (Emile Zola, Guy de Moupassont)

DRAMATIKA: H. Ibsen, A. strindberg, Hauptmann. **TEME**, težnja je prikazati stvarnost brez olespevanja, grobo stvarnost. Upodobiti v estetsko umetniški obliki. Temu pravimo **ESTETIKA GRDEGA**. **MOTIVI**: revščina, prostitucija, spolne bolezni, dno človeške družbe. **SLOG**: preprost, vsakdanji, pogovorni, pogosto grob in vulgaren, značilni so dolgi opisi-Zola. **FIN DI SIECLE(konec stoletij)**: sredi 19. stoletja v poeziji Charlesa Bodelaira. **SMERI: NOVA ROMANTIKA** nadaljevanje stare romantike. Pojavi se po delu Bodelaira. Je v nasprotju med stvarnostjo in idoli, pudarjena je čustvenost, melanholija, svetobolje, sentimentalizem.

SIMBOLIZEM: simbolisti so bili uporniki zoper konzervativne družbe. Zdelo se jim je v nasprotju s stvarnostjo, s čustvi, z ideali.Doživljajo svet kot svet idolov. **DEKADENCA** izhaja iz besede deka – razpad. Umetniki živeti na meji, uporniki zoper konzervativno družbo. Zatekali so se v čutnost. Prepoznati globljo resnico skozi svet. Senzualna smer. **IMPRESIONIZEM** izhaja iz slikarstva, temelji na vtisih. Na različne načine skušajo ujeti čarobnost nekega trenutka. V književnosti ujet nek trenutek izražen z besedo ter pomočjo podob iz narave. Človekova notranja razpoloženja, lepote gibanja narave. **PREDSTAVNIKI**: Oscar Wilde(Saloma), W. Whitman(Pesem o širni cesti), Charles Baudelaire (Tujec).